

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000632

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-01-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзюба Вікторія Віталіївна

2. Viktoriia Dziuba

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6856-9741

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Дата захисту: 30-01-2024

Спеціальність за освітою: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 3697

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.75.39

Тема дисертації:

1. Формування капіталу корпоративних підприємств в умовах розбалансованості фінансового ринку
2. Capital formation of corporate enterprises in conditions of financial market imbalance

Реферат:

1. Формування капіталу корпоративних підприємств (далі – НФК) є основою їх фінансової політики в якій перетинаються інтереси головних. Враховуючи широкий склад стейкхолдерів НФК та різний рівень впливу на прийняття фінансових рішень, зокрема щодо формування капіталу, визначено п'ять рівнів критеріїв та уточнено їх перелік за рівнями. Для НФК формування капіталу є базовою складовою фінансової політики, яка розглядається як визначена власниками та узгоджена з менеджментом мета фінансового менеджменту, що передбачає розробку алгоритму дій, спрямованих на формування оптимальної структури капіталу, вибір форм та методів її досягнення в короткостроковому і в довгостроковому періоді. При формуванні фінансової політики НФК може визначатись три види структури капіталу: фактична структура капіталу, цільова та оптимальна. На основі упорядкування факторів впливу на формування оптимальної структури капіталу за критеріями: 1) середовища в якому вони формуються – зовнішньому та внутрішньому; 2) за рівнем реалізації фінансової політики – стратегічного та оперативно-тактичного, побудовано матрицю факторів, яка дозволяє максимально узгоджувати позиції власників та топ-менеджерів НФК. Формування капіталу НФК відбувається

під впливом стану кредитного та фондового ринку України, оскільки їх кон'юнктура формує ціни на позиковий капітал, а також можливі обсяги цього капіталу для потреб конкретного корпоративного підприємства. Фондовий ринок в Україні є ринком державних облігацій. В Україні торги повноцінно відбуваються на трьох фондових біржах – АТ «Фондова біржа ПФТС», АТ «Українська біржа» та ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива». Аналіз операцій, які відбуваються на фондовому ринку засвідчує, що він повноцінно не виконує своїх функцій і не є джерелом формування капіталу для НФК. Україна має банкоцентричну фінансову систему, тому серед зовнішніх джерел фінансування НФК переважає банківське кредитування. Його стан в довоєнному періоді мав позитивну динаміку щодо надання нових кредитів НФК, їх розмір поступово зростав, що свідчило і про адаптацію бізнесу до впливу пандемії Covid-19. Домінуюча частка кредитів припадає на строк до 1 року. НФК використовують кредити лише під фінансування своєї поточної діяльності, що суттєво звужує їх можливості створення нових виробничих потужностей, чи модернізації існуючих. Структура наданих нових кредитів НФК за ВЕД демонструє суттєву розбалансованість між структурою кредитних ресурсів та структурою ВВП України. Динаміку процентних ставок визначає два чинники: процентні ставки за кредитами для інших НФК, і процентні ставки по кредитах термінами до 1 року та термінами від 1 до 5 років. Використання кредитів в національній валюті, та їх поступове зростання в структурі свідчить про більш вигідні умови їх використання для підприємств, а також зменшення ризиків, пов'язаних з коливанням курсів іноземної валюти. Рівень узгодженості між структурою активів та структурою капіталу НФК є кардинально різним в залежності від ВЕД, при цьому структура капіталу за базовими виробничими ВЕД (сільське, лісове та рибне господарство і промисловість) є неузгодженою зі структурою активів, в першу чергу за термінами. Найнижчий рівень фінансового левериджу демонструє діяльність НФК в сфері транспорту, складського господарства – значення левериджу є мінімальним і становить менше 1, незначний рівень левериджу сформований підприємствами промисловості. НФК в основному не налаштовані на залучення позикового капіталу враховуючи низький рівень операційної рентабельності діяльності, низький рівень кредитоспроможності в силу низьких показників рентабельності діяльності та окупності вкладеного капіталу, відсутності формальних підстав для виходу на фондовий ринок з метою проведення ІРО. В роботі проаналізовано стан транспарентності НФК на основі вибірки, яка сформована із списку Топ-100 українських підприємств за величиною доходу. Побудовано рейтинг транспарентності фінансової діяльності НФК, який засвідчив, що стан транспарентності їх фінансової діяльності є вкрай низьким. Орієнтуючись на показники, які обраховуються Європейським комітетом центральних офісів балансових даних, враховуючи можливість їх обрахунку за національними стандартами фінансової звітності запропоновано науково-методичний підхід, який передбачає оцінювання стану ефективності формування структури капіталу НФК на основі використання функції бажаності Харрінгтона. Сформовано 4 групи, які сумарно включають 19 показників, визначено інтегральний показник відповідності критеріям оптимальності структури капіталу підприємств. Відповідність отриманого значення інтегрального показника якості бажаності оптимальної структури капіталу визначаються на основі вербально-числової шкали Харрінгтона. Це дозволило виокремити 4 групи підприємств.

2. Capital formation of non-financial corporations ("NFCs") is the basis of their financial policy, in which the interests of the main stakeholders intersect. Taking into account the broad membership of stakeholders in NFCs and different levels of influence on financial decision-making, in particular, regarding the formation of capital, five levels of criteria have been determined and their list by level has been clarified. For NFCs capital formation is a basic component of financial policy, which is considered as a goal of financial management defined by the owners and agreed with the management, which involves the development of an algorithm of actions aimed at forming an optimal capital structure, the choice of forms and methods of its achievement in the short-term and in the long-term. It is substantiated that three types of capital structure can be determined when forming the financial policy of NFCs: actual capital structure; the target capital structure; optimal capital structure. Based on the arrangement of influencing factors on the formation of the optimal capital structure according to the following criteria: 1) the environment in which they are formed – external and internal; 2) according to the level of implementation of the financial policy – strategic and operational-tactical, a matrix of factors was built. The formation of capital of NFCs

takes place under the influence of the state of the credit and stock market in Ukraine, since their condition shapes the prices of loan capital, as well as the possible volumes of this capital for the needs of a specific corporate enterprise. In Ukraine, trading takes place on three stock exchanges. The latter provides exclusive servicing of operations with domestic state loan bonds. The analysis of transactions taking place on the stock market proves that it does not fully fulfill its functions and is not a source of capital formation for NFCs. Ukraine has a bank-based financial system, therefore bank lending prevails among the external sources of financing of NFCs. Its condition in the pre-war period had positive dynamics in relation to the provision of new loans to the Bank of Ukraine, their size gradually increased. The structure of credit balances, which are serviced by NFCs is closer to the structure of Ukraine's GDP. The dynamics of interest rates is determined by two factors: interest rates on loans for other NFCs and interest rates on loans with maturities up to 1 year and maturities from 1 to 5 years. The use of loans in the national currency and their gradual growth in the structure indicates more favorable conditions for their use by enterprises, as well as a reduction in risks associated with fluctuations in foreign exchange rates. The level of consistency between the structure of assets and the structure of capital of NFCs is radically different depending on types of economic activity, while the capital structure of basic production types of economic activity (agriculture, forestry, fishing and industry) is inconsistent with the structure of assets, primarily in terms of maturities. NFCs are generally not set up to attract loan capital, given the low level of operational profitability, which does not allow them to attract bank loans, the cost of which exceeds the level of profitability; low level of creditworthiness due to low indicators of profitability and return on invested capital, lack of formal grounds for entering the stock market for the purpose of initial public offering. The transparency of NFC financial activity is one of the key factors that creates significant gaps in the asymmetry of information, significantly affects the investor's decision-making regarding capital placement, and is an additional positive factor that affects the decision-making by banks or non-banking financial institutions regarding the allocation of loans. The article analyzes the state of transparency of NFCs based on a sample that was formed from the list of the Top 100 Ukrainian enterprises by revenues. A rating of transparency of NFCs financial activity was built, which testified that the state of transparency of their financial activity is extremely low. Focusing on the indicators calculated by the European Committee of Central Balance-Sheet Data Offices, created by a group of central banks of European countries for research on the financial condition of NFCs, taking into account the possibility of their calculation according to national standards of financial reporting, a scientific and methodological approach is proposed, which involves assessing the state of efficiency in the formation of the capital structure of NFCs based on the use of the Harrington desirability function. 4 groups have been formed, which include a total of 19 indicators. The obtained results are formatted in descending order, based on the determined average value of the obtained integral indicator for each NFC.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Shkolnyk I., Frolov S., Orlov V., Dziuba V., Balatskyi Ye. Influence of the world stock markets on the development of the stock market in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2021. № 18 (4). P. 223–240.
- Фролов С., Дзюба В., Орлов В. Контент-аналіз теоретичних засад управління структурою капіталу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 3 (20). С. 120–129.

- Фролов С. М., Виговська Н. Г., Дзюба В. В. Фінансова політика щодо формування оптимальної структури капіталу корпорацій. Економіка, управління та адміністрування. 2021. № 2 (96). С. 85–90.
- Фролов С. М., Диха М. В., Дзюба В. В. Методи оптимізації структури капіталу корпорації. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. 2021. № 5. Том 1. С. 258 – 263.
- Школьник, І., Дзюба, В. Транспарентність фінансової діяльності корпоративних підприємств. Економіка та суспільство. 2023. № (55).

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення рівня економічної ефективності функціонування підприємств реального сектору економіки

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U114477; 0122U000774

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Школьник Інна Олександрівна

2. Inna Shkolnyk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5359-0521

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнеев Володимир Вікторович

2. Volodymyr Korneev

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0654-5311

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іоргачова Марія Іванівна

2. Mariia Iorhachova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1933-6447

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дехтяр Надія Анатоліївна

2. Nadiia Dekhtyar

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3396-5688

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пігуль Наталія Георгіївна

